

Podium Islemunda

Advies: positief, binnen budget

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: € 751.000,-
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 850.000,-

Samenvatting van de aanvraag

“In 2025-2028 staat de deur van Podium Islemunda wagenwijd open voor wijkbewoners, makers, culturele en maatschappelijke organisaties, om in samenwerking kunst en cultuur toegankelijk te maken in en voor IJsselmonde. Het podium nodigt iedereen uit om mee te denken, mee te doen en mee te maken. Samen worden indrukwekkende, onvergetelijke en inspirerende culturele ervaringen en ontmoetingen gecreëerd voor een divers en inclusief publiek. Podium Islemunda is een levendige culturele ontmoetingsplek, meemaakpodium en werkplaats, diep in Rotterdam-Zuid.

Kernwaarden van het podium zijn lokale verbinding, samenwerking, participatie, inclusief en laagdrempelig. Het programma is niet standaard regulier en aanbodgericht. Vraaggericht en participatief komt een veelzijdig, relevant en aansprekend aanbod tot stand voor een niet vanzelfsprekend cultuurpubliek.

Samenwerken zit in het DNA van Podium Islemunda. Zonder samenwerking is er geen programma en geen publiek in de omvang en diversiteit die wordt nagestreefd. Door samen te werken met culturele en maatschappelijke partners in huis, in IJsselmonde, in Rotterdam, wordt het eigenaarschap van het podium gedeeld met de omgeving.

Het podium is gevestigd in een groot gebied (> 60.000 bewoners) waar veel kansen en uitdagingen liggen voor het bereiken van nieuw publiek voor de culturele sector. Podium Islemunda richt zich op vier doelgroepen die oververtegenwoordigd zijn in IJsselmonde en ondervertegenwoordigd in het publieksbereik van de Rotterdamse cultuursector: Proevende Buitenwijkers, Flanerende Plezierzoekers, Sociale Cultuurhoppers en Lokale Vrijtijdgenieters.

Podium Islemunda realiseert jaarlijks 70 presentaties podiumkunsten. Het aanbod varieert van zondagmiddagconcerten voor ouderen, showcases van nieuwe makers, concertavonden voor uitgaanspubliek, jeugdtheater en amateurvoorstellingen. Een groter aandeel dan voorheen vindt plaats in de foyer en is gratis toegankelijk. Daarmee wordt de drempel voor cultuurbezoek verlaagd en kan nieuw publiek “zonder financieel risico” kennismaken met het podium en de programmering.

Cultuuronderwijs (jaarlijks 1.000 bezoeken in schoolverband) krijgt invulling door activiteiten (m.n. schoolvoorstellingen) te faciliteren van (stedelijke) programmapartners. De activiteiten op het gebied van talentontwikkeling en cultuureducatie in de vrijetijd (jaarlijks 500 activiteiten en 3500 deelnames) worden ook aangeboden door programmapartners

en bestrijken een brede groep deelnemers, van amateurs uit de wijk tot makers met professionele ambities. De focus ligt op talent signaleren (kennismaken / ontdekken) en instroom van talent.

Podium Islemunda streeft jaarlijks naar 20.000 bezoeken / deelnames bij alle voorstellingen, concerten films, zakelijke verhuringen, repetities, workshops en groepslessen vrijetijdsaanbod cultuureducatie.

Het kernteam bestaat uit 8 medewerkers (6,56 fte) met een dienstverband. Er is een flexibele schil van zzp'ers die ondersteunt bij bedrijfsleiding, programma, educatie, techniek, productie, marketing, beveiliging en gebouwbeheer. Een trouwe groep vrijwilligers ondersteunt bij publieksontvangst, kassa en kaartcontrole. Scholieren en studenten kunnen werkervaring opdoen als stagiaire.

De begroting bedraagt € 1.225.000 per jaar. De benodigde subsidie van de gemeente is € 850.000 per jaar. Het podium genereert zelf inkomsten via verhuur van zalen, fondsenwerving en kaartverkoop. Huisvestingskosten, organisatiekosten, personeelskosten en uitvoeringskosten drukken zwaar op de begroting. Daardoor is het programmabudget maar € 55.000 per jaar.

Podium Islemunda gaat zich in de periode 2025-2028 onverminderd inzetten voor het toegankelijk maken van kunst en cultuur in IJsselmonde en het vergroten van de cultuurparticipatie van Rotterdammers.”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als voldoende. Podium Islemunda vervult een belangrijke functie in de eigen wijk IJsselmonde en is voor veel wijkbewoners de eerste en soms enige plek waar zij in aanraking komen met (gesubsidieerd) cultuuraanbod. Dat kan zijn via (deels gratis) concert-, voorstellings- of filmbezoek, een bezoek aan de bibliotheek in het pand, of deelname aan het cultuureducatieaanbod op het programma. Het programma komt tot stand in nauwe samenspraak met de wijk.

De aanvraag is beoordeeld door zowel de deelcommissie Theater als de deelcommissie Cultuureducatie en Talentontwikkeling. Daarbij geldt, net als voor alle aanvragers binnen het kader van het Cultuurplan 2025-2028, dat het criterium artistiek-inhoudelijke kwaliteit leidend is. In eerste instantie werd de artistiek-inhoudelijke kwaliteit van de aanvraag als zwak beoordeeld. Vanwege de onmiskenbare betekenis voor de wijk IJsselmonde, vindt de commissie dat Podium Islemunda een kans verdient om de volgende fase van de podiumfunctie waar te maken. Het oordeel is daarom voldoende geworden, hoewel nipt.

De commissie constateert op basis van de aanvraag dat Podium Islemunda zich niet eerder met de artistiek-inhoudelijke kwaliteit van de podiumprogrammering heeft beziggehouden, op de manier en het niveau waarop dit van (vergelijkbare) podia verwacht mag worden. De instelling toont het besef dat hierin stappen gezet moeten worden, maar bevindt zich nog in de beginfase van dit proces.

Zo formuleert Podium Islemunda geen eigen artistiek-inhoudelijke visie op het podiumprogramma. Het aanbod is grotendeels vraaggestuurd, vanuit de keuze van de instelling voor participatief programmeren. Dat hoeft kwaliteit niet uit te sluiten, en de instelling schrijft dit de komende periode verder te willen ontwikkelen en start vanaf 2024 op zzp-basis met een programmamaker. Wat echter ontbreekt is een duidelijk antwoord op de vraag waar de programmeringskeuzes op gebaseerd zijn en hoe die zich verhouden tot de (beoogde) publieksgroep(en). Daarmee ontbreekt een oorspronkelijke artistieke signatuur. Omdat de criteria om te programmeren bovendien onbenoemd blijven, zijn ook de zeggingskracht en vakmanschap wat de commissie betreft niet geborgd. Over professioneel aanbod wordt weinig tot niets gezegd in het plan. Behalve voor film en try-outs, waarin de ambitie is om een partner te zoeken in LantarenVenster en een impresariaat. Deze ambitie wordt niet nader uitgewerkt. Bovendien ontbreekt een visie op de koppeling van het theater- en filmaanbod aan het educatieaanbod.

Ook op het vlak van cultuureducatie en talentontwikkeling ontbreekt het in de aanvraag aan een oorspronkelijke visie binnen de podiumkunsten. Podium Islemunda is zelf geen aanbieder, maar faciliteert. Het cultuureducatieve aanbod in huis wordt grotendeels geprogrammeerd via partners. Uit de aanvraag blijkt niet duidelijk of er sprake is van inhoudelijke inbreng vanuit het eigen team en zo ja, wat die inbreng inhoudt. De commissie vraagt zich ook in het kader van cultuureducatie en talentontwikkeling af in hoeverre vakmanschap en zeggingskracht worden geborgd – des te meer omdat de aanvrager bij de keuze van de partners geen inhoudelijke criteria formuleert. Het voornemen van Podium Islemunda om in de komende periode in te zetten op samenwerking met scholen voor binnenschools aanbod roept vragen op, aangezien het huis zelf geen cultuureducatief aanbod heeft.

Tien van de zeventig programma's zijn aangemerkt als talentontwikkeling, maar het blijft onduidelijk wat Podium Islemunda voor de talenten en hun doorstroom kan en wil betekenen en hoe de instelling zich hiermee wil onderscheiden in het culturele veld. De samenwerking met IMPACT is een hoopvolle ontwikkeling, hoewel in de plannen niet duidelijk wordt hoe deze verbinding vorm krijgt in de komende jaren. Er is per jaar ruimte voor de ontwikkeling van één talentvolle maker; dat is voor een instelling van deze (cultuursubsidie-)omvang te weinig.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als voldoende. Net als bij de waardering van de artistiek-inhoudelijke kwaliteit heeft de

commissie enkele kritische kanttekeningen, en wil zij benadrukken dat de waardering van dit criterium eveneens nipt voldoende is. De keuze van deze waardering is met name ingegeven door de grote aandacht, aanpak en bijdrage die Podium Islemunda heeft voor inclusie. De instelling heeft goed inzicht in de samenstelling van de omliggende wijk en nodigt de bewoners actief uit om deel uit te maken van de keuzes voor het huis. De doelgroep licht wordt goed bereikt en heeft door de eerder genoemde participatieve programmering zelf zeggenschap over het aanbod. Wat spreiding betreft is Podium Islemunda van aanzienlijke betekenis in IJsselmonde. De instelling stuurt hier echter nog niet voldoende op. Er zou meer gedaan kunnen worden, bijvoorbeeld het stimuleren van de programmering via de in pandige bibliotheek en horeca.

De interconnectiviteit van Podium Islemunda is een punt van aandacht bij de organisatie. De instelling ziet in dat sturing op de keuze van de partners van belang is om een plek van betekenis te zijn in het Rotterdamse culturele veld. Hierop wordt een programmamaker aangesteld. De lijst met partners in het (wijk)theaterveld is momenteel nog zeer beperkt. Het plan benoemt Rotterdamse partners zoals O. Festival, Rotterdam Circusstad en IFFR, maar onduidelijk is of deze organisaties de zaal huren of als samenwerkingspartner optreden. De commissie is van mening dat de aanvrager uit dit netwerk veel kennis en mogelijkheden zou kunnen opdoen.

In de lijst met partners op het vlak van cultuureducatie en talentontwikkeling ontbreekt meermaals een koppeling aan de doelstellingen. IMPACT is uit Podium Islemunda ontstaan en gaat sinds 2023 zelfstandig verder, maar blijft gebruikmaken van de faciliteiten en is partner in het meemaakpodium. Het Rotterdams Wijktheater is vooral gebruiker van de ruimtes van de aanvrager en start de activiteiten in Islemunda voordat deze door de stad reizen. Van de meeste partners is niet concreet uitgewerkt hoe de rolverdeling is of hoe het partnerschap er in de praktijk uit ziet. Over de voorgenomen verduurzaming van de samenwerking met het sociaal-maatschappelijke veld wordt (te) weinig uitgelegd door de aanvrager.

Podium Islemunda beschouwt het participatief programmeren als innovatief. Het huis geeft in de plannen geen afdoende toelichting op het hoe en waarom van deze werkwijze. Het risico bestaat dat deze vorm van innovatie juist het tegenovergestelde doel bereikt; dat de vraag gestuurde programmering weinig variatie toont en dat er juist voor avontuurlijker aanbod geen draagvlak is.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als voldoende. De financiële uitgangspositie van Podium Islemunda is goed. Het boekjaar 2022 sloot af met een verlies van € 9.750,- terwijl een verlies was begroot van € 60.900,-. De liquiditeitspositie en vermogenspositie waren eind 2022 goed.

In de financiële plannen van Podium Islemunda valt op dat er relatief zeer weinig middelen beschikbaar zijn voor de kernactiviteit: het culturele programma, namelijk € 55.000,-. Het leeuwendeel van de subsidie is bestemd voor organisatie en huisvesting. Dat vindt de commissie binnen een begroting met toch al schaars cultuurgeld problematisch. Zij wijst de gemeente met klem op de noodzaak van een oplossing voor de huisvestingskosten, met name de huur van € 301.000,-. Het percentage huisvestingskosten inclusief huur (totaal € 444.000,-) van de Rotterdamse cultuursubsidie is ruim 52 procent en vraagt om een ander functiehuis dan gebruikelijk in het culturele veld. De commissie acht het noodzakelijk dat de gemeente Podium Islemunda in staat stelt om tot een andere verdeling van de middelen te komen, die het voor de aanvrager mogelijk maakt de volgende fase van de functies voor theater en cultuureducatie- en talentontwikkeling naar behoren te vervullen.

Podium Islemunda geeft aan dat een doorontwikkeling van de cultuureducatie alleen mogelijk is als er voldoende externe financiering wordt gevonden. De commissie vindt dit echter een van de kerntaken van Podium Islemunda. Zij mist concrete plannen voor additionele financiering in de begroting en pleit als gezegd voor een andere verdeling van de gemeentelijke middelen.

De organisatie bestaat uit acht personen met een totaal van 6,5 fte. De commissie mist uitleg over de functie van theaterprogrammeur en het curatorschap op cultuureducatie en talentontwikkeling. Zij beschouwt dit minimaal wenselijke functies voor een podium in het Cultuurplan dat gericht is op educatie en talentontwikkeling. Veel lijkt momenteel voor rekening te komen van de directeur, wat een risico voor de continuïteit kan vormen. De organisatie is op dit moment niet als een podiuminstelling ingericht en ook niet als educatie- of ontwikkelinstelling. Wel is Podium Islemunda sinds een aantal jaren aangesloten bij de cao Nederlandse Podia en volgt men de Fair Practice Code. Zzp'ers die voor Podium Islemunda werken ontvangen een eerlijke vergoeding conform cao-bepalingen.

De bedrijfsvoering is op orde. Tegelijkertijd is een groot deel van de cultuursubsidie die Podium Islemunda bij de gemeente aanvraagt, als gezegd bestemd voor de huur van het pand. De commissie vindt Podium Islemunda weinig ambitieus in de plannen. Er wordt gemikt op 20.000 bezoekers per jaar terwijl dat er in de pre-coronajaren 30.000 waren. De begroting is wel een realistische weerspiegeling van de voorgenomen plannen van Podium Islemunda. Mede omdat de instelling een lage oorspronkelijkheid heeft en daarmee geen unique selling point dat ook buiten de eigen wijk te vermarkten is, zijn de directe inkomsten laag. De toelichting op de marketingactiviteiten geeft wel voldoende vertrouwen in de haalbaarheid van de geschatte eigen inkomsten, al zijn die laag. Deze zijn naar verwachting redelijk stabiel. Een kanttekening bij de marketing is dat het pand aan de buitenkant niet laat zien dat hier een podium is gehuisvest. Ook de bijdragen uit private middelen en indirecte inkomsten (de onderhuuropbrengst van ruimtes in het pand) zijn volgens de begroting stabiel. De stichting heeft een deugdelijk onderbouwde begroting van de lasten

ingediend. Doordat de begroting 2025-2028 een voldoende vertaling is van de plannen, is er naar verwachting sprake van voldoende continuïteit in de bedrijfsvoering, mede vanwege de goede financiële uitgangspositie.

Geadviseerd bedrag

De commissie adviseert om het bedrag dat is toegevoegd aan het Cultuurplan voor Podium Islemunda te handhaven.